

Gijs van Reeuwijk – 4 – Situatie molenbehoud 1989-1990

Ed van Gerven:

Gijs, we zijn nu in 1989, 1990 aangeland. Je bent bij de Rijksdienst voor de Monumentenzorg aangenomen. Kun je voor het begrip van iedereen even vertellen hoe de molens erbij stonden toen eigenlijk. Wat was jouw indruk van het molenbehoud anno 1990?

Gijs van Reeuwijk:

Ja kijk, als je achteraf nog weer eens naar een molenboek uit die tijd kijkt, dan geeft het toch wel een aardig beeld. Want als we naar de foto's kijken, of als je bijvoorbeeld op 'allemolens.nl' eens even kijkt.. maar je ziet dat in die tijd.. als ik dan kijk naar het westen van het land, daar stonden de molens er denk ik over het algemeen wel vrij knap bij. Er waren natuurlijk ook heel veel molens bewoond en die waren altijd wel redelijk in staat gehouden. Die hadden nooit open gestaan of wat dan ook, die waren redelijk dicht gehouden. Als ik dan kijk hier bijvoorbeeld in Friesland, maar ook toch wel in Groningen, hoe slecht hier molens erbij stonden en met name kleine molentjes, dat je echt denkt van nou.. het waren gewoon wrakken. En dat waren er niet één of twee, dat waren tientallen molenwrakken. En dat had vaak ook wel zijn reden. Dat merk je dan achteraf ook wel, dat je denkt van goh, waarom gaan ze zo'n ding niet eens restaureren. Ja, geld was natuurlijk een reden. Soms ook eigendomssituatie. Soms zaten molens te wachten dat er een ruilverkaveling zou komen en dan zouden ze in ruilverkavelingsverband worden gerestaureerd. Ja en die molen werd maar slechter. Dus er lag ontzettende 'zoot' (= veel, evg) werk. Ik heb toen eigenlijk wel eens een beetje.. toen in '89 dat ik dacht van nou, zal het mij lukken tijdens mijn werkzame leven om al die molens gerestaureerd te krijgen. En toen was toch echt wel de gedachte van ja, maar dat is eigenlijk zowat een onmogelijkheid, we gaan gewoon molens verliezen. En dat sluit ook eigenlijk wel een beetje aan, wat je later las over bijvoorbeeld bij het Rijk, in de jaren zestig toen was echt de verwachting dat we toch zowat 2/3 van ons molenbestand wel eens zouden kunnen verliezen. En dat we heel blij mochten zijn als we 1/3 over zouden houden. Dat was eigenlijk de verwachting in de jaren zestig. Dat werd in de jaren zeventig natuurlijk.. is er ongelooflijk veel gebeurd, maar zo rond 1990 was dat nog steeds zo dat er toch heel veel molens aan de rand van de afgrond stonden. En een duwtje de verkeerde kant op dan konden ze er net overheen donderen, maar ze konden ook net goed blijven. Dus zo trof je eigenlijk dat wel aan. Reguliere molens waar het allemaal goed ging, maar toch ook heel veel crepeergevallen.

Ed van Gerven:

En was het vooral een geldkwestie, of lagen er nog andere oorzaken aan ten grondslag van die situatie?

Gijs van Reeuwijk:

Zoals ik schetste.. kijk geld speelde natuurlijk mee en dan had je natuurlijk... er waren veel kleine molentjes, of wat dan ook, en daar was ook de eigendomssituatie. En dat is wat we tot nu toe nog steeds zien, als we op dit moment zien een molen die er slecht bij staat, is negen van de tien gevallen is dat een eigendomssituatie de grootste bottleneck. Ook toen al. Had je een molen van een stichting, of eventueel van een gemeente, dan komt het gewoon wel goed. Dan is er de aandacht voor. Particulier eigendom, toen ook nog wel waterschappen, ja, daar ligt het toch heel veel moeilijker. De belangen van een particulier liggen toch niet vaak helemaal direct in dat molenbehoud. Gevoelsmatig is men er soms nog bij betrokken, maar financieel gezien lukt dat niet. En natuurlijk ook de regelingen zijn soms ook niet zo gunstig voor particulieren. Een stichting, die kan bij fondsen aankloppen, een particulier niet. Ook al streeft ie hetzelfde doel na, hij wil die molen behouden, hij verdient er geen stuiver aan. Een fonds zegt, ja particulier, u krijgt geen geld en een stichting krijgt wel geld. Dus geld heeft meegespeeld, maar ik denk de eigendomssituatie nog het meeste.